

DE KRACHTEN GEBUNDELD
Randstad Strategie Europa 2012-2015

Voorwoord
PM Voorzitter

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Randstad Samenwerking Europa	6
1.2 Leeswijzer	8
2. Gedeputeerde en Provinciale Staten	9
3. Beleidsprioriteiten van de Randstad Samenwerking Europa	11
3.1 Toekomst regionaal beleid	11
3.2 Kennis en innovatie	12
3.3 Duurzame leefomgeving	13
3.4 Landelijke gebieden onder stedelijke druk in de Randstad	15
4. Strategische coalities	18
4.1 Het Interprovinciaal Overleg	18
4.2 Het Huis van de Nederlandse Provincies	18
4.3 Het Comité van de Regio's	18
4.4 Beïnvloedingskanalen	19
5. Profilering van de Randstad	21
5.1 20-jarig bestaan van de Randstad Samenwerking	21
5.2 Nederlands voorzitterschap van de Europese Unie 2016	21
5.3 De Randstadmonitor	21
5.4 Europese projecten	22
6. Werkwijze Randstad Samenwerking Europa	23
6.1 De voorzitter	23
6.2 EU coördinerend gedeputeerden	23
6.3 Vakgedeputeerden	23
Begrippenlijst en afkortingen	25

Samenvatting

De krachten gebundeld

De Randstad is de vijfde sterke economische regio (qua bruto regionaal product) van de Europese Unie (EU). Als vijfde regionale economie heeft de Randstad Europa veel te bieden. Sinds 1993 werken de Randstadprovincies (Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland) in Brussel nauw samen. De samenwerking is er sinds onderkend werd dat de provincies zelfde doelen nastreven in Europa. De provincies hebben de krachten efficiënt en structureel gebundeld om een grotere slagkracht en een meer uitgesproken profiel te bereiken. De werkwijze van de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie biedt immers vele beïnvloedingsmogelijkheden. Tegelijkertijd maakt de hoeveelheid partijen die meedoen in dit proces een bundeling van krachten noodzakelijk om gehoord te worden.

Deze Randstad Strategie herbevestigt de ingezette samenwerking. Het doel van de samenwerking is “Het versterken van de concurrentiepositie van de Randstad in een integrerend Europa en het verbeteren van de leefkwaliteit in de Randstad”. Om dit te realiseren richt de Randstad Samenwerking zich op:

- Beïnvloeding van Europees beleid en Europese regelgeving;
- Het streven naar benutting van toekomstige Europese fondsen;
- Profilering van de Randstad in Europa;
- Kennis en kunde delen door middel van internationale samenwerking.

Voor het realiseren van de doelstellingen wordt de gehele Europese beleidscyclus in ogenschou genomen en verschillende instrumenten benut die tot de beschikking staan.

De afzonderlijke Randstadprovincies vormen één van de 271 regio's in de Europese Unie, daarom is het zaak als Randstadregio in Brussel de krachten te bundelen en een vuist te kunnen maken bij beleidsbeïnvloeding. Daarom werkt de Randstad samen in wisselende coalities met andere regio's binnen en buiten Nederland, Europese regionale netwerken en andere (Europese) organisaties.

Voor de samenwerking is het Bestuurlijk Overleg Randstad Samenwerking Europa opdrachtgever. Het bestuurlijk overleg wordt gevormd door de vier Europa-gedeputeerden. Europa als zodanig is echter geen apart beleidsterrein. Europees beleid raakt veel inhoudelijke portefeuilles, daarom staan de Europa-gedeputeerden een integrale benadering van Europa voor wordt de verantwoordelijkheid inhoudelijk gedeeld met vakgedeputeerden op de vier prioriteiten.

De strategie en inzet

De verantwoordelijkheid van de provincies voor het ruimtelijk regionaal economisch beleid groeit. Daarmee wordt voor de Randstadprovincies de verantwoordelijkheid groter de concurrentiepositie van de regio in internationaal perspectief te behouden en versterken. Andere opgaven voor de Randstad zijn het ontwikkelen van een veilige en klimaatbestendige delta en het verbeteren van het woon- en werkklimaat in de regio door het verbinden van water, natuur en landschap met ontwikkelingen van en in het stedelijk gebied.

Deze verantwoordelijkheid gekoppeld aan de Europa 2020-strategie, die is gericht om te komen tot een duurzame, slimme en concurrerend Europa in 2020, die mede wordt gerealiseerd met de uitvoering van

de Europese programma's die van 2014 tot 2020 lopen, leidt er toe dat de Randstad Samenwerking in Europa is gericht op de volgende vier prioriteiten:

- **Toekomst Regionaal Beleid:** Het Europese regionale beleid stelt regio's in staat om hun economie op een duurzame manier te stimuleren en de werkgelegenheid te bevorderen. Hiermee leveren regio's een actieve bijdrage aan de realisatie van de Europa 2020-strategie. De Randstadprovincies hechten daarom veel belang aan het Europese regionale beleid en de structuurfondsen;
- **Kennis en Innovatie:** De Europese Commissie plaatst de Europese begroting vanaf 2014 in het teken van het investeren in onderzoek en ontwikkeling en in innovatie. Een nieuwe strategie voor onderzoek en innovatie, genaamd Horizon2020 moet leiden tot het bereiken van de belangrijkste doelstelling van de Europa2020-strategie: "het worden van een Innovatie Unie". Met zes vooraanstaande universiteiten, kennisallianties en diverse Randstedelijke clusters met brede EU-initiatieven levert de Randstad een belangrijke bijdrage aan Europese doelstellingen op het vlak van kennis en innovatie;
- **Duurzame Leefomgeving:** Op het gebied van duurzaamheid heeft Europa veel beleid en regelgeving ontwikkeld en zal dit blijven doen. De Europese ambities voor duurzaamheid in de Europa 2020-strategie zijn groot. Dit raakt de ambitie van de Randstad om te komen tot een duurzame en bereikbare regio waar het goed wonen, werken en leven is;
- **Landelijke Gebieden onder Stedelijke Druk:** Voor de nieuwe periode 2014-2020 draagt het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) bij aan nieuwe uitdagingen als de EU2020-doelstellingen en slimme en duurzame groei. De Randstad hecht belang aan een GLB dat de vitaliteit van het platteland in stedelijke omgevingen bevordert en de diversiteit van en binnen peri-urbane gebieden beschermt.

HOOFDSTUK 1

Inleiding

1.1 Randstad Samenwerking Europa

De Randstad is een sterke economische regio (qua bruto regionaal product de vijfde van de Europese Unie), die sterk afhankelijk is van Europees beleid. Al sinds 1993 werken de Randstadprovincies in Brussel nauw samen, sinds onderkend werd dat de provincies vrijwel dezelfde doelen nastreven in Europa en dus de krachten efficiënt en structureel konden worden gebundeld om een grotere slagkracht en een meer uitgesproken profiel te bereiken. De werkwijze van de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie - waarbij men zeer open staat voor input van buiten - biedt immers vele beïnvloedingsmogelijkheden. Tegelijkertijd maakt de hoeveelheid partijen die meedoen in dit proces een bundeling van krachten noodzakelijk om werkelijk gehoord te worden. Hoewel in Brussel op veel niveaus, in verschillende vormen en met veel verschillende partijen wordt samengewerkt, kiezen Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland als uitgangspunt voor de samenwerking het Randstadniveau, dat als zodanig ook door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) wordt onderscheiden als een metropolitane regio. Deze toegevoegde waarde van de Randstad blijft de inzet van de samenwerking in Europa. De Randstad onderscheidt zich van de rest van Nederland door onder andere het (groot)stedelijke karakter, de concentratie van economische activiteiten en kennisinstellingen, de bevolkingsdichtheid, de stedelijke druk op het landelijk gebied (het zogenoemde peri-urbane karakter) en de milieu- en de mobiliteitsproblematiek. Deze Randstadstrategie Europa 2012 - 2015 herbevestigt de ingezette samenwerking, inclusief het doel daarvan, dat als volgt wordt geformuleerd:

“Het versterken van de concurrentiepositie van de Randstad in een integrerend Europa en het verbeteren van de leefkwaliteit in de Randstad”.

Om dit te verwezenlijken richt de Randstad Samenwerking zich op:

- Beïnvloeding van Europees beleid en Europese regelgeving.
- Het streven naar benutting van toekomstige Europese fondsen.
- Profilering van de Randstad in Europa.
- Kennis en kunde delen door middel van internationale samenwerking.

In 2010 stelde de Europese Raad de Europa 2020-strategie vast. Europa 2020 is de lange termijn strategie van de Europese Unie voor een sterke en duurzame economie met veel werkgelegenheid. De strategie moet ervoor zorgen dat de Europese economie zich ontwikkelt tot een concurrerende, sociale en groene kenniseconomie. Op 1 januari 2014 gaat een nieuwe, zevenjarige Europese begrotingsperiode in. De Europese Commissie heeft voorstellen gedaan voor hervorming van het cohesiebeleid en het landbouwbeleid. Het landbouwbeleid zal een grote bijdrage moeten leveren aan de Europese doelstellingen op het gebied van milieu en klimaat. De cohesiefondsen moeten efficiënter worden benut en deels worden ingezet voor het realiseren van de Europa 2020-doelstellingen. Innovatie is hierbij het sleutelbegrip. De Europese Commissie heeft voor ogen dat op regionaal niveau Slimme Specialisatie Strategieën (S3) worden opgesteld, die de basis gaan vormen voor de inzet van structuurfondsen voor innovatie. Een S3 is een regionale strategie, opgesteld door overheden in nauwe samenwerking met

kennisinstellingen en het bedrijfsleven, gericht op de regionale comparatieve voordelen in Europees en internationaal verband.

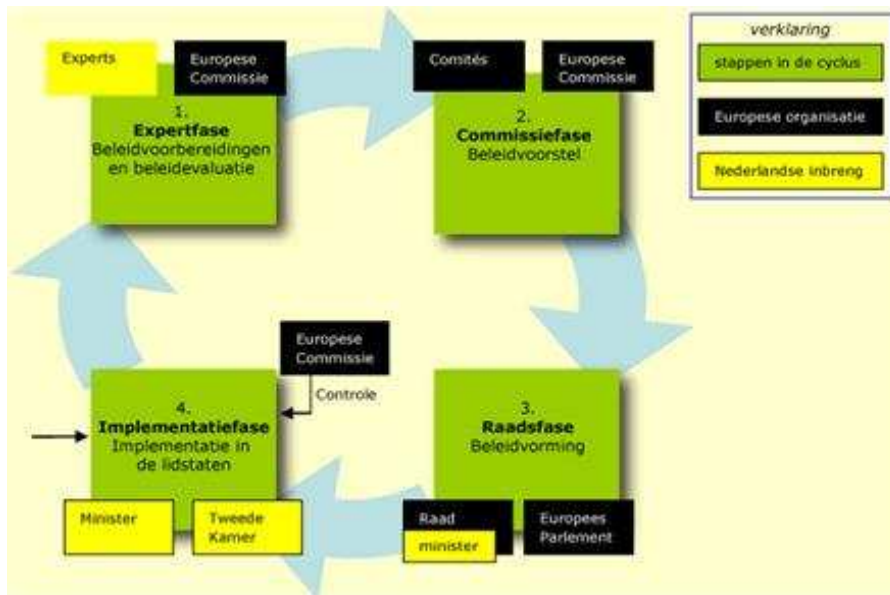
Deze Randstadstrategie Europa geeft aan op welke beleidsterreinen in de periode 2012 - 2015 in elk geval wordt samengewerkt. De vier prioriteiten komen voort uit de coalitieakkoorden van de vier Randstadprovincies, die in het voorjaar van 2011 zijn vastgesteld. Dit zijn:

1. Toekomst Regionaal Beleid: Het Europese regionale beleid stelt regio's in staat hun economie op een duurzame manier te stimuleren en de werkgelegenheid te bevorderen. Hiermee leveren regio's een actieve bijdrage aan de realisatie van de Europa 2020-strategie. Het Europese regionaal beleid wordt herzien, onder andere door verschillende fondsen samen te voegen en criteria aan te passen. Projecten die worden gefinancierd met structuurfondsen moeten een actieve bijdrage leveren aan het realiseren van de Europese doelstellingen. De Randstadprovincies willen ook na 2013 in aanmerking komen voor de structuurfondsen en zetten zich samen met de andere provincies en steden in voor het behoud hiervan. De provincies en steden weten zich hierbij gesteund door de Europese Commissie;
2. Kennis en Innovatie: Het Europees beleid tot 2020 staat in het teken van innovatie met een focus op onderzoek en ontwikkeling. In de mededeling over de Innovatie Unie roept de Europese Commissie op meer te investeren in excellentie en pleit zij voor de vorming van Innovatie Partnerschappen. Dit biedt kansen voor de Randstad als economisch sterke regio met internationaal erkende kennisinstellingen. Door inzet op brede toegang tot het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en de Innovatie Partnerschappen en door de opstelling van een Slimme Specialisatie Strategie kan de Randstad bijdragen aan en aansluiten bij brede EU-initiatieven op het gebied van bijvoorbeeld life sciences, agri-food, transport & logistics, cultural & creative industries en bio-based economy;
3. Duurzame leefomgeving: De Europese Commissie roept op economische groei meer te plaatsen in het licht van een duurzame benutting van hulpbronnen. In de Randstad vinden op dit terrein veel ontwikkelingen plaats: klimaatneutraal wonen, natuurinclusief bouwen, bescherming van gebieden tegen overstroming en watermanagement. De uitdaging voor de Randstad is om voor deze initiatieven Europese steun, zowel in wetgeving als in financiële middelen, zeker te stellen.
4. Landelijke gebieden onder stedelijke druk: Kenmerkend voor de Randstad is de continue interactie tussen de stedelijke agglomeraties en hun landelijke omgeving. Bij de hervorming van het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zal de Randstad speciale aandacht blijven vragen voor de vitaliteit van het platteland in de stedelijke omgeving, de peri-urbane gebieden.

De samenwerking wordt jaarlijks door de colleges van de Gedeputeerde Staten uitgewerkt en geconcretiseerd in werkplannen voor de Randstadsamenwerking in Europa.

Daar waar mogelijk wordt samengewerkt met de acht andere provincies, de grote steden en andere gemeenten, het Rijk, kennisinstellingen en het bedrijfsleven. De vier grote steden nemen een bijzondere positie in. Op een aantal dossiers wordt gezamenlijk opgetrokken en vertegenwoordigers uit de grote steden nemen deel aan de inhoudelijke voorbereiding, beïnvloeding en uitvoering van prioritaire onderwerpen.

De beleidsbeïnvloeding wordt niet alleen gericht op de Europese instellingen, maar ook onder andere op de Tweede Kamer en de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de Europese Unie. De gehele Europese beleidscyclus wordt in ogenschouw genomen en verschillende instrumenten benut die tot de beschikking staan.

Figuur 1. Vereenvoudigde beleidscyclus Europese Unie

1.2 Leeswijzer

De Randstad Strategie Europa bestaat uit twee delen: in Deel I staan de gezamenlijke prioriteiten van de Randstadprovincies centraal. In dit deel wordt aandacht geschonken aan de gemeenschappelijke deler en de manier waarop ‘kritische massa’ georganiseerd wordt voor de gezamenlijke lobby richting Brussel. Deel II bestaat uit vier afzonderlijke provinciehoofdstukken. Per provincie is inzichtelijk gemaakt wat de relatie is met het eigen collegeakkoord, aan welke thema’s er naast de Randstad Samenwerking Europa wordt gewerkt en eventueel met welke andere functionele coalities dit wordt vormgegeven. Deel II kan als zodanig los gezien worden van Deel I, maar is meteen ook complementair.

In dit eerste deel van de Randstad Strategie Europa komt het volgende aan bod: Na de algemene inleiding zal in hoofdstuk 2 gesproken worden over de rol van Gedeputeerde en Provinciale Staten binnen de Randstad Strategie Europa. Vervolgens zal in hoofdstuk 3 dieper ingegaan worden op de vier beleidsthema’s waarop wordt samengewerkt. In dit hoofdstuk worden de hoofddoelstellingen van de lobby uitgewerkt. Nadere uitwerking, concretisering en eventuele aanpassing daarvan vindt plaats in de jaarlijkse werkplannen voor de Randstad Samenwerking Europa. In hoofdstuk 4 worden de strategische coalities weergegeven, waarbinnen de Randstad Samenwerking Europa samen met anderen participeert. In hoofdstuk 5 wordt aandacht besteed aan de communicatie en profilering van Regio Randstad. Als laatste wordt in hoofdstuk 6 de structuur van de Randstad Samenwerking Europa in kaart gebracht.

HOOFDSTUK 2

Gedeputeerde- en Provinciale Staten

De verantwoordelijkheid van de provincies voor het ruimtelijk regionaal economisch beleid groeit. Daarmee wordt voor de Randstadprovincies de verantwoordelijkheid groter de concurrentiepositie van deze regio in internationaal perspectief te behouden en versterken. Andere opgaven waarvoor de Randstad zich gesteld ziet in relatie met het vorenstaande zijn het ontwikkelen van een veilige en klimaatbestendige delta en het verbeteren van het woon- en werkklimaat in de regio door het verbinden van water, natuur en landschap met ontwikkelingen van en in het stedelijk gebied.

Europees beleid heeft invloed op de manier waarop deze uitdagingen kunnen en moeten worden opgepakt:

- Europese regelgeving heeft gevolgen voor de wijze waarop provincies hun beleid uitvoeren;
- Europese middelen helpen om provinciaal beleid te realiseren en om de samenwerking met partners binnen en buiten de regio op een hoger niveau te brengen.

De Europese uitdagingen waarvoor de provincies zich gesteld zien, overschrijden vaak provinciale grenzen en overtreffen daarmee het provinciale schaalniveau. De provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland zetten daarom de samenwerking die in de afgelopen jaren is ontstaan op Europees terrein onverminderd voort.

Aan de Randstad Samenwerking Europa ligt een samenwerkingscontract ten grondslag. Dit contract is op 1 januari 2008 door de vier Colleges van Gedeputeerde Staten (GS) aangegaan. Voor de samenwerking is het Bestuurlijk Overleg Randstad Samenwerking Europa opdrachtgever. Het bestuurlijk overleg wordt gevormd door de vier Europa-gedeputeerden, die als coördinerend gedeputeerden verantwoordelijk zijn voor de infrastructuur rondom de Brusselse lobby. Europa als zodanig is echter geen apart beleidsterrein. Europees beleid raakt veel inhoudelijke portefeuilles, daarom staan de Europa-gedeputeerden een integrale benadering van Europa voor en is er voor gekozen in deze Randstad Strategie Europa de verantwoordelijkheid inhoudelijk te delen met vakgedeputeerden op de vier prioriteiten.

De colleges van de vier Randstadprovincies stellen jaarlijks het Randstad Europa werkplan vast, dat de inzet van middelen en menskracht prioriteert en de beoogde resultaten van samenwerking expliciteert per jaar.

Provinciale Staten (PS) ondersteunen de samenwerking tussen de vier provincies en hebben een actieve rol in het opstellen van kaders voor de gezamenlijke belangenbehartiging. Zij kiezen ervoor om gezamenlijk:

- kaders te stellen voor het Europebeleid door middel van deze Randstad Strategie Europa, die wordt uitgevoerd door de gezamenlijke Colleges van Gedeputeerde Staten;
- GS te verzoeken te zorgen voor een tijdige, samenhangende en adequate informatievoorziening, zodat geborgd wordt dat zij hun kaderstellende en controlerende rollen met betrekking tot het Europebeleid uit kunnen voeren;
- zelfstandig informatie te vergaren, bijvoorbeeld vanuit het maatschappelijk middenveld, ter ondersteuning van de meningsvorming van PS en om signalen hierover aan de colleges door te geven;

- de Randstad in Europa te profileren.

Provinciale Staten kiezen ervoor de samenwerking in elk geval te richten op:

- behoud van het toekomstig regionaal beleid;
- verbetering van de concurrentiekracht van de Randstad met de focus op kennis en innovatie;
- verbetering van de leefomgeving;
- versterking van peri-urbane gebieden, het platteland in stedelijk gebied.

PS worden periodiek geïnformeerd over de voortgang op bovenstaande beleidsterreinen, middels het 'Bericht Europa'. Leden van PS wenden politieke contacten aan om bij te dragen aan de beleidsbeïnvloeding in Brussel (of Den Haag) in samenspraak met GS. De gezamenlijke PS worden door GS geïnformeerd over ontwikkelingen op andere beleidsterreinen dan de hier vermelde zodra die een Randstedelijke impact hebben.

HOOFDSTUK 3

Beleidsprioriteiten van de Randstad Samenwerking Europa

In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de vier prioriteiten, waarop de Randstadprovincies gezamenlijk werken. Voor de prioriteiten “Duurzame Leefomgeving” en “Plattelandsgebieden onder stedelijke druk” geldt dat er naast hoofddoelstellingen ook enkele subdoelen zijn benoemd voor specifieke dossiers. Gezien de veelomvattendheid en breedte van beide beleidsterreinen wordt hiermee focus aan gebracht op de Randstedelijke inzet binnen deze prioriteiten.

3.1 Toekomst Regionaal beleid

Inleiding

Het Europese regionale beleid stelt regio's in staat om hun economie op een duurzame manier te stimuleren en de werkgelegenheid te bevorderen. Hiermee leveren regio's een actieve bijdrage aan de realisatie van de Europa 2020-strategie. De Randstadprovincies hechten daarom veel belang aan het Europese regionale beleid en de structuurfondsen. Tijdens de programmaperiode 2007-2013 ontvangt de Randstad in totaal 310 miljoen EUR uit het EFRO voor regionale structuurversterking. Samen met de vier grote steden investeren de Randstadprovincies via het operationeel programma Kansen voor West (OP West) in kennis, innovatie en ondernemerschap en het attractiever maken van de regio's en steden. De vier provincies en steden in de provincies ontvangen bovendien fondsen uit Brussel voor transnationale en interregionale samenwerking (Interreg). Het betreft hier fondsen voor projecten met regio's uit andere lidstaten op het gebied van bijvoorbeeld duurzame ontwikkeling en innovatie.

Bij de Europese structuurfondsen geldt het principe van cofinanciering. Voor iedere euro uit Brussel dient minimaal één euro uit de lidstaat zelf te worden bijgesloten. In de praktijk valt de cofinanciering hoger uit (multipliereffect). Het programma Kansen voor West kent een multiplier van drie, waardoor uiteindelijk een investeringsbudget van meer dan één miljard euro voor zeven jaar ter beschikking staat. Opvallend hierbij is dat het grootste deel van de cofinanciering afkomstig is uit het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Een duidelijk signaal dat er binnen de regio behoefte bestaat aan Europese fondsen voor regionale ontwikkeling.

Op weg naar een nieuwe periode structuurfondsen (2014-2020)

De Randstadprovincies willen ook na 2013 in aanmerking komen voor de structuurfondsen en zetten zich samen met de andere provincies en steden in voor het behoud hiervan. De provincies en steden weten zich hierbij gesteund door de Europese Commissie, die in haar voorstellen voor het toekomstige beleid voorstelt alle regio's in de EU ook na 2013 in aanmerking te laten komen voor structuurfondsen. Het Europees Parlement steunt dit voorstel, in tegenstelling tot de Nederlandse regering die geen voorstander is van structuurfondsen voor regio's in rijke lidstaten. Binnen de Raad bestaat overigens weinig steun voor het Nederlandse standpunt. Grote lidstaten als Duitsland en Frankrijk staan wel positief tegenover het voorstel van de Europese Commissie.

De Randstadprovincies zijn er daarom van overtuigd dat de structuurfondsen ook na 2013 richting Nederland komen. De Randstadprovincies zetten daarom in op een substantieel budget voor de Randstad en goede voorwaarden voor de investeringen. Behoud van het regionale beheer van de structuurfondsen is hierbij één van de speerpunten. De Randstadprovincies troffen in 2011 de eerste voorbereidingen voor

de nieuwe programmaperiode. In de volgende periode (2014-2020) zal het Europese regionale beleid sterk geconcentreerd worden op het realiseren van de Europa 2020-strategie. Innovatie is hierbij een sleutelthema en wordt als een verplichte prioriteit voor de rijke regio's in de EU opgevoerd. De Europese Commissie stelt hierbij de voorwaarde dat regio's eerst een "Slimme Specialisatie Strategie" (S3) opstellen, alvorens zij met structuurfondsen op innovatie mogen inzetten. Hier werken wij samen aan met de vier grote steden. De keuzes die hierbij gemaakt worden zijn leidend voor het uiteindelijke operationele programma voor de periode 2014-2020 (zie ook het thema 'Kennis en innovatie').

Tot eind 2012/begin 2013 onderhandelen Parlement, Raad en Commissie over het budget en het wettelijke kader (verordeningen) voor het nieuwe Europese regionale beleid. 2013 staat in het teken van het opstellen van nieuwe operationele programma's die in 2014 - na goedkeuring door de Commissie - van start gaan.

Doelstellingen

De doelstellingen van de Randstadprovincies op het gebied van Europees regionaal beleid zijn:

- behoud van het regionale beheer van het nieuwe structuurfondsenprogramma;
- beschikbaar krijgen van een substantieel deel van de nationale 'enveloppe' van Europese structuurfondsen voor de Randstad. Daaraan gekoppeld het organiseren van voldoende cofinanciering voor 2014 - 2020;
- opstellen van een nieuw operationeel programma voor het landsdeel West.

3.2 Kennis en Innovatie

Inleiding

De Randstad levert met zes vooraanstaande universiteiten, kennisallianties en diverse Randstedelijke clusters met brede EU-initiatieven (life sciences, food & flowers, transport & logistics, cultural & creative industries, bio-based economy) een belangrijke bijdrage aan Europese doelstellingen op het vlak van kennis en innovatie.

Voor de Randstad bestaan drie economische visies, die van de Metropool Regio Amsterdam, van de provincie Utrecht en van de Zuidvleugel. Het beleid van de Europese Commissie dwingt regionale partners om focus aan te brengen in hun keuzes op het gebied van innovatie. Om de binnen de Randstad aanwezige kennis, kracht en potentie optimaal te benutten, is nauwe samenwerking tussen provincies en de vier grote steden in Randstadverband een vereiste. Op deze manier bundelen we onze krachten en zo komen we in aanmerking voor financiële steun uit Europa.

Op weg naar een Innovatie(ve) Unie

De Europese Commissie plaatst de Europese begroting vanaf 2014 in het teken van het investeren in onderzoek en ontwikkeling en in innovatie. Een nieuwe strategie voor onderzoek en innovatie, genaamd Horizon2020, wordt de opvolger van het Zevende Kaderprogramma voor Onderzoek & Ontwikkeling (KP7), het Kaderprogramma voor Concurrentievermogen (CIP) en het Europees Instituut voor Innovatie en Technologie (EIT). Hiermee wil de Europese Commissie een samenhangende reeks van instrumenten creëren op het gebied van innovatie. De Horizon2020 strategie zal moeten leiden tot het bereiken van misschien wel de belangrijkste doelstelling van de Europa2020-strategie: "het worden van een Innovatie Unie". Een bedrag van 80 miljard euro wordt voor de begrotingsperiode 2014-2020 geraamd voor investeringen in innovatie, onderzoek en ontwikkeling. Het meer investeren in excellentie betekent

kansen voor economisch sterke regio's met kennisinstellingen van internationale naam en faam, zoals de Randstad.

Deze kennisinstellingen en ook grote bedrijven met hun onderzoeksbudgetten zijn doorgaans heel goed in staat om elkaar én de weg naar de Europese onderzoeksprogramma's te vinden. Daar waar nodig zal de Randstad brede toegang tot het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en de nieuwe onderzoeksprogramma's die onder de Horizon2020 strategie tot stand komen bepleiten.

Zowel de Europese Commissie als het Nederlandse kabinet constateren een lacune in de aansluiting tussen het midden- en kleinbedrijf (MKB) en de kennisinstellingen. De Randstadprovincies willen deze lacune helpen dichten. Wij willen samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennisinstellingen stimuleren om innovatieve projecten te starten die leiden tot versterking van het concurrentievermogen van de regio.

De Europese Commissie wil in de nieuwe programmaperiode meer synergie tussen de fondsen voor Onderzoek & Innovatie en die voor Regionaal Beleid. In dit verband is van belang dat de Commissie toe wil naar regionale innovatiestrategieën, de zogeheten 'Smart Specialisation Strategies' (S3). Een S3 is een regionale strategie, opgesteld door overheden in nauwe samenwerking met kennisinstellingen en het bedrijfsleven, gericht op de regionale comparatieve voordelen in Europees en internationaal verband. In dat kader werken de Randstadprovincies en de vier grote steden, in nauwe samenwerking met partners als het Rijk (in verband met het Topsectorenbeleid) en kennisinstellingen, in 2011 en 2012 aan een S3 voor West-Nederland. Het gaat hierbij vooral om het selecteren van die sectoren die kansrijk zijn op EU- en wereldschaal en waarbij de investeringen met EU-fondsen een meerwaarde kunnen betekenen. De S3 voor West-Nederland vormt de opmaat naar een nieuw EFRO-programma voor de periode 2014-2020.

Doelstellingen

- in 2012 is een S3 gereed, die gericht wordt ingezet voor het opstellen voor investeringen in innovatie ten laste van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO);
- in de toekomstige Horizon2020 strategie voor onderzoek en innovatie is een regionale component opgenomen;
- andere programma's en fondsen op het vlak van onderzoek en innovatie (Horizon2020) voor Randstedelijke initiatieven (naast EFRO) worden optimaal benut;
- het European Regions Research & Innovation Network (ERRIN) wordt benut voor beleidsbeïnvloeding en voor deelname aan regionale innovatieprojecten.

3.3 Duurzame leefomgeving

Inleiding

Een duurzame en bereikbare Randstad waar het goed wonen, werken en leven is, is een gemeenschappelijk leidend thema voor de vier Randstadprovincies. De Randstad wil economisch groeien met oog voor kwaliteit en duurzaamheid. Door de continue schaarste aan middelen zijn er veel initiatieven ontwikkeld die duurzaamheid beogen en waarbij een goede balans tussen economie en ecologie geborgd is. Voorbeelden zijn klimaatneutraal wonen, bescherming van gebieden tegen overstroming, watermanagement, integrale duurzame gebiedsontwikkeling, een programmatische aanpak voor duurzame verbetering van het leefklimaat, bio-based economy en het stimuleren van duurzame energie.

Op weg naar groene economische groei - onafhankelijk van natuurlijk hulpbrongebruik - in 2050

Op het gebied van duurzaamheid heeft Europa veel beleid en regelgeving ontwikkeld en zal dit blijven doen. De Europese ambities voor duurzaamheid in de Europa 2020-strategie zijn groot. Het doel van de (Europa 2020) kernprioriteit "Resource Efficiency" is de economische groei los te koppelen van hulpbron- en energiegebruik, het terugdringen van CO₂ emissies en het versterken van concurrentiekracht en de energievoorziening. In een bijbehorend actieplan en een Europese Routekaart 2050 voor een koolstofarme economie worden nieuwe Europese initiatieven aangekondigd, die provinciale beleids- en uitvoeringstaken raken:

- I. Wetgeving: herziening van de Kaderrichtlijn Water (2011), de grondwatterrichtlijn (2012), de richtlijn luchtkwaliteit (2013), de kaderrichtlijn bodem, richtlijn afvalstortplaatsen (2014) en de richtlijn omgevingslawaaier. De implementatie van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen en vernieuwing van omgevingsrecht;
- II. Beleid: beleid is aangekondigd op de thema's landgebruik (2014), ecologische hoofdstructuren en natuurherstel (2012), geen netto-natuurverlies meer (2015), klimaatmitigatie- en adaptatiebeleid de toepassing en effectiviteit Milieu Effect Rapportage (MER), het 7^e Milieu Actie Programma, de Blauwdruk Europees Waterbeheer (2012), Implementatie van EU milieuwetgeving en beleid en het Witboek Transport (2011);
- III. Financiering: Op het gebied van Europese cofinanciering vanuit de Europese Investeringsbank en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling is de komende jaren een accentverschuiving naar investeringen in energie(efficiëntie), klimaat en schoon vervoer.

Doelstellingen

De uitdaging is in Europa (beleidsmatige en financiële) coalitiegenoten te vinden voor initiatieven die de Randstad neemt en bevorderen dat economische groei van de Randstad kan samengaan met hoge ambities voor duurzaamheid, milieu, water, klimaatadaptatie en ecosysteemdiensten en duurzame energie:

- proactief beïnvloeden van nieuwe EU beleidsinitiatieven in de fase van beleidsvoorbereiding /impact assessment;
- de inzet van de Randstad bij nieuwe Europese regels of wijziging van bestaande regels is gericht op uitvoerbaarheid, zowel procedureel als qua normstelling; in de fase van voorbereiding wordt door Europa al gekeken naar haalbaarheid en kostenbesparing in provinciale implementatiefase;
- meer aandacht vanuit Europa voor implementatie van de Europese regelgeving, zowel qua omzetting, uitvoering als handhaving, waarbij een gelijk speelveld in alle lidstaten voorop staat;
- advisering voor het beter benutten van en lobby voor creëren van Europese fondsen en financiële faciliteiten op dit gebied door de Randstadprovincies.

Subdoelen:

- aangeven waar de huidige richtlijnen uitvoeringsproblemen opleveren (bereiken van bepaalde grenswaarden binnen de deadline) voor de Randstad en oplossingen (regionale best practices) aandragen aan de Commissie als input voor de review van het luchtpakket in 2013;
- in de herziene richtlijn luchtkwaliteit flexibiliteit inbouwen voor regionaal maatwerk voor implementatie;

- EU-instrumenten (financieel, wetgevend) moeten meer bijdragen aan luchtkwaliteit verbetermaatregelen in de regio;
- EU moet bronmaatregelen treffen om luchtkwaliteit aan te pakken (bijv. Euro standaards, realistische test cycli, banden en remmen, gebouwen, industrie, schone brandstoffen);
- betere afstemming tussen EU luchtbeleid en EU sectorbeleid (transport, industrie) enerzijds en nationaal, regionaal en lokaal beleid anderzijds.

De komende jaren is het dossier “Herziening van EU luchtkwaliteit beleid (2013)” prioritair, omdat de te verwachten impact groot is voor de Randstadprovincies. Tot 2013 gaat het om het beïnvloeden van de voorbereiding van het initiatief door de Europese Commissie, daarna om het beïnvloeden van de besluitvorming door Europees Parlement en Milieuraad. Er zal samen met andere regio’s met vergelijkbare luchtproblematiek worden opgetrokken in het AIR netwerk (Air-Quality Initiative of Regions). In dat kader wordt onder meer een gezamenlijk position paper opgesteld.

Andere dossiers waarover de komende jaren in Randstadverband voorstellen voor gezamenlijke aanpak worden voorgelegd zijn naar verwachting:

- Omgevingslawaaier: er loopt een evaluatie en op basis daarvan komen er mogelijk nieuwe voorstellen voor de aanpak. Zeker als er normstelling komt heeft dat effect op de Randstadprovincies;
- Watermanagement en klimaatadaptatie: er komen uitwerkingsactiviteiten in zowel het kader van de “blueprint water” als het “witboek klimaatadaptatie”. Een aantal daarvan hebben waarschijnlijk in de ruimtelijke ordening van een druk bevolkt gebied als de Randstad impact;
- (Duurzame) mobiliteit. Er komen uitwerkingsactiviteiten van het “Witboek Transport”. Een aantal daarvan hebben mogelijk gevolgen voor de aanpak van de mobiliteit in de Randstad provincies (duurzame stedelijke mobiliteit, concessies OV, beprijzing).

Naast het beïnvloeden van de beleids- en wetgevende Europese dossiers, wordt inzet gepleegd op de financiering van activiteiten op milieu- en klimaatgebied. Daarbij gaat het om (co)financiering vanuit Europese fondsen en faciliteiten van de Europese Investeringsbank op het terrein van energie-efficiency, hernieuwbare energie, beperking uitstoot broeikasgassen en schoon transport.

3.4 Landelijke gebieden onder stedelijke druk

Inleiding

Een belangrijk kenmerk van de Randstad is de continue interactie tussen de stedelijke agglomeraties en hun landelijke omgeving. De specifieke omstandigheden in de Randstad zoals relatief hoge grondprijzen, stedelijke druk, bodemdaling, slechte verkaveling, hoge grondwaterstand, de grote biodiversiteit, cultuurhistorie en de aanwezigheid van meer dan zes miljoen inwoners vragen om een specifieke aanpak voor het gebied. De grondgebonden landbouw maakt een groot deel uit van het totale landbouwareaal in de Randstad. Ook in de toekomst zal het aandeel grondgebonden landbouw, en daarmee de impact van het Europees landbouwbeleid in de Randstad groot blijven. De natuur en cultuurhistorische waarden van het landelijk gebied zijn van grote betekenis voor de Randstad.

De Randstadprovincies hechten veel belang aan een Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) dat de vitaliteit van het platteland in stedelijke omgevingen bevordert en de diversiteit van en binnen peri-

urbane gebieden beschermt. In de programmaperiode 2007-2013 ontvangen de Randstadprovincies ongeveer 178 miljoen via het plattelandsontwikkelingsprogramma (POP 2) (via het principe van cofinanciering).

Op weg naar de nieuwe periode van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (2014-2020)

Het huidige Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is opgebouwd uit twee pijlers: een 1^e pijler voor directe inkomenssteun aan boeren en een 2^e pijler voor plattelandsontwikkeling (POP). Het landbouwbeleid gaat na 2013 op de schop. Voor de nieuwe periode 2014-2020 zal het GLB moeten bijdragen aan nieuwe uitdagingen als de EU2020-doelstellingen en slimme en duurzame groei. Er is een koers ingezet waarin de landbouw meer markt geïnteriseerd moet produceren. De afschaffing van de melkquotering is hierin een belangrijke maatregel voor de Randstad. De subsidies worden meer gericht op de Europa 2020 strategie. Verdergaande verduurzaming wordt gezien als een onderscheidende kracht ten opzichte van landbouw in andere werelddelen. Thema's als klimaat, biodiversiteit, energievoorziening, watermanagement en innovatie worden nadrukkelijk gekoppeld aan landbouw. Het financieringssysteem voor de landbouw wordt daarop aangepast. De vraag is aan de orde welke landbouwactiviteiten, op welke wijze, beloond kunnen worden en of agrariërs uit onze streek op financiële steun kunnen rekenen. Uitgangspunt is, en blijft, dat het EU-beleid moet zorgen voor een gelijk speelveld en concurrentiekracht in de mondiale voedselvoorziening.

Vergeleken met andere metropolen is het landelijke gebied in de Randstad op korte afstand vanuit de steden bereikbaar. Het is goed toeven in het landelijke gebied met cultuurhistorische dorpen, steden, polders en monumenten zoals de Stelling van Amsterdam (UNESCO werelderfgoed) en de Nieuwe Hollandse waterlinie. De aanwezige natuur- en recreatiegebieden en cultuurhistorische landschappen zoals de veenweiden in het Groene Hart en Laag Holland dragen in belangrijke mate bij aan het aantrekkelijke internationale vestigingsklimaat, recreatie en toerisme. Dit is een belangrijke basis voor de versterking van de werkgelegenheid in de Randstad.

De kwaliteit van het landelijke gebied en daarmee ook het economisch vestigingsklimaat staat echter onder druk. Door de dichtheid van de verstedelijking en de infrastructuur dient het buitengebied veiliger en aantrekkelijker te worden ontsloten, vooral voor fietsers en wandelaars. De toenemende bevolkingsgroei vraagt om meer recreatievoorzieningen, variërend van parken in de stedelijke uitbreidingsgebieden en nieuwe recreatiegebieden aan de stadsrand tot een uitgebreider netwerk van fiets- en wandelpaden en vaarroutes verweven in het agrarisch landschap. Hierdoor ontstaat een belangrijke impuls nieuwe werkgelegenheid.

De natuurwaarden in het agrarisch gebied lopen terug door de intensieve landbouw. Het beheer van de natuurrezervaten, waaronder Natura2000 gebieden zoals duinen, moerassen en veenweidereservaten heeft te maken met toenemende beheerkosten. Middelen schieten tekort waardoor natuur en landschap dreigen te verruigen en verrommelen. In dat kader is het van belang dat het Europese biodiversiteitsbeleid en het GLB zich met name op deze gebieden in de Randstad richten. Dat is van belang voor de internationaal belangrijke natuur, de bewoners van de Randstad en het economisch vestigingsklimaat.

Doelstellingen

- Het zorgdragen voor een landschappelijk en recreatief aantrekkelijk landelijk gebied (een vitaal platteland) voor de inwoners en bezoekers, mede als versterking van het economisch vestigingsklimaat;

- Het zorgdragen voor behoud en herstel van biodiversiteit in het agrarisch gebied en de Natura2000 gebieden;
- Zorgen voor een sector- en gebiedsgerichte sturing op de grondgebonden landbouw in de Randstad vanuit het toekomstige GLB, met name de mogelijkheden die ontstaan voor differentiatie van de 1e pijler gelden kunnen een belangrijke bijdrage geven aan een duurzame positie van de landbouw, mede gelet op de te verwachten intensivering die ontstaat als gevolg van de afschaffing van de melkquotering, door samenwerking tussen het rijk, de Randstadprovincies en regionale partijen en de sector. Kavelstructuurverbetering is hierbij een belangrijk instrument;
- Er moet voldoende ruimte zijn voor agrariërs in de Randstad om verbredingsactiviteiten te ontplooiën en andere bedrijfsstrategieën te ontwikkelen gericht op het benutten van de nabijheid van de stad. De vitale landbouw en een duurzaam beheer van het landelijk gebied vergt meer aandacht en ondersteuning.

Bovenstaande kan gerealiseerd worden door in te spelen op de voordelen van een stad in de nabijheid en door de aanwezigheid en de voordelen van lokale en regionale voedselsystemen te benutten.

Subdoelen:

- Ondersteuning en erkenning krijgen vanuit de Europese Unie en via het nationale beleid voor de versterking van de vitaliteit van het platteland in de Randstad en daarmee ook het belang aangeven van een economisch rendabele landbouw rond de stad (lees Randstad);
- Doelmatige en efficiënte regelingen voor de landbouw stimuleren in *maatschappelijk waardevolle gebieden* van de Randstad via onder meer groenblauwe diensten. Het werken met gebiedscollectieven kan meer verantwoordelijkheid in het gebied leggen en leiden tot een groter draagvlak en participatie voor maatregelen;
- Middelen voor integraal plattelandsbeleid en verbredingsactiviteiten (transitie naar plattelandondernemerschap, meer ketensamenwerking en publiek-private samenwerking).

De ontwikkeling van het beleid water, energie, klimaat en biodiversiteit en het Europese landbouwbeleid voor 2014-2020 wordt mede vorm gegeven door de inbreng van onder andere onze nationale regering. De Regio Randstad zal daarom gerichte en goed gecoördineerde lobbyactiviteiten ondernemen zowel op nationaal als Europees niveau. Afhankelijk van de situatie wordt strategisch opgetrokken met onder andere het IPO, de Unie van Waterschappen, de VNG, Europese partnerregio's, Europese koepelorganisaties of in PURPLE verband (Peri Urban Regions Platform Europe) om meer 'kritische massa' in Brussel of Den Haag in te brengen en de invloedsmogelijkheden te vergroten.

HOOFDSTUK 4

Strategische coalities

De afzonderlijke Randstadprovincies vormen slechts één van de 271 regio's in de Europese Unie. Met een veelvoud aan regionale bestuurslagen die op enige wijze vertegenwoordigd of aanwezig zijn in Brussel, is het zaak als Randstadregio in Brussel de krachten te bundelen om serieus te worden genomen en een vuist te kunnen maken bij beleidsbeïnvloeding.

Om de Randstadambities door te laten klinken in toekomstig Europees beleid, is een proactieve, realistische en breed gedragen inzet gewenst. Hiervoor werkt de Randstad aan beleidsbeïnvloeding via onder andere het gezamenlijk optrekken in het Interprovinciaal Overleg (IPO), het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) verband en de bestuurlijke afvaardiging in het Comité van de Regio's.

4.1 Het Interprovinciaal Overleg

In 2011 heeft het IPO een transitie ondergaan. 'Europa' is benoemd als facetbeleid, net als bijvoorbeeld milieu. Dit houdt in dat Europa op alle dossiers betrekking heeft. Er bestaan binnen het IPO vier adviescommissies. Deze zijn: vitaal platteland, regionale economie en energie, regionale bereikbaarheid en openbaar vervoer, duurzame ruimtelijke ordening en waterbeheer. Dat Europa integraal wordt benaderd is een positieve ontwikkeling en in lijn met de Randstadstrategie waar integraliteit ook centraal staat.

4.2 Het Huis van de Nederlandse Provincies

De vereniging Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) is een samenwerking van de twaalf individuele provincies en het IPO. De gecoördineerde lobby op locatie wordt mede uitgevoerd vanuit het Randstadkantoor in Brussel, vanwaar de contacten met onder meer de Europese Commissie, de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland en het Europees Parlement worden onderhouden.

Letterlijk biedt het HNP een onderkomen en gezamenlijke faciliteiten voor de in Brussel actieve bestuurders en ambtenaren uit de 12 provincies. De samenwerking gaat echter aanzienlijk verder dan op facilitair gebied. Op een aantal Europese dossiers is een gezamenlijke en eenduidige opstelling van de Nederlandse provincies mogelijk, hetgeen meer effect sorteert en in Brussel meer gewicht in de schaal legt. Bestuurders en ambtenaren treden hierbij op namens de twaalf provincies.

In IPO-verband wordt jaarlijks een HNP-werkplan vastgesteld, waarin wordt bepaald op welke dossiers in dat jaar gezamenlijk wordt opgetrokken en waarvoor door de provincies aan de gezamenlijkheid bestuurlijke en ambtelijke capaciteit beschikbaar wordt gesteld. De Randstedelijke inzet wordt daarbij bepaald door de inhoud van de Randstadstrategie Europa 2012-2015 en het jaarlijkse werkplan, waarin de belangrijkste van deze dossiers ook zijn opgenomen. De samenwerking betekent geen overlap van activiteiten maar is aanvullend en versterkend.

4.3 Het Comité van de Regio's

Het Comité van de Regio's (CvdR) is een adviesorgaan van regionale en lokale vertegenwoordigers van de lidstaten. Consultatie van het Comité door de Europese Commissie over Europese beleidsvoorstellen die een regionale en of lokale uitwerking hebben, maakt deel uit van de formele besluitvormingsprocedure van de Europese Unie (basis Verdrag van Lissabon). Het Comité adviseert de Europese Commissie en het

Europees Parlement daarnaast ook ongevraagd over Europese beleidsvoorstellen die regionaal en lokaal beleid betreffen.

De Randstadprovincies bezetten twee van de zes voor de Nederlandse provincies beschikbare vaste zetels, één zetel in de commissie territoriale samenhang (COTER), één zetel in de commissie natuurlijke hulpbronnen (NAT) in het Comité en leveren twee plaatsvervangende leden in de commissie onderwijs, jeugd, cultuur en onderzoek (EDUC) en de commissie economisch en sociaal beleid (ECOS). Er is in beginsel sprake van roulatie van het lidmaatschap van het CvdR per collegeperiode van de provincies. Deze roulatie heeft tot gevolg dat in de periode 2011-2015 de provincies Flevoland en Utrecht de vaste leden van het CvdR leveren. Zowel de vaste als de plaatsvervangende leden van het Comité zijn lid van één van de adviescommissies van het CvdR. In deze commissies vindt de werkelijke discussie en standpuntbepaling plaats. Het CvdR beperkt zich in de plenaire vergaderingen veelal tot het vaststellen van haar adviezen.

Door actief en slim te opereren kan dit orgaan worden benut voor het realiseren van de provinciale ambities en doelen. Het Comité van de Regio's vervult een rol als spreekbuis van de decentrale overheden in Europa. Bestuurlijke deelname kent de volgende mogelijkheden:

- Door rapporteurschappen op dossiers die voor de Randstad van belang zijn of door namens de politieke fractie woordvoerder te worden, kan de Randstad zijn stempel drukken op de standpunten van het CvdR;
- Door in de voorfase mee te denken over nieuwe wetgeving, kan op voorhand rekening worden gehouden met de uitvoering op decentraal niveau;
- Het Comité is een belangrijk platform dat toegang biedt tot belangrijke 'decision makers' in Brussel;
- Het CvdR biedt mogelijkheden als platform voor netwerken en lobbyen. Er kunnen partners gevonden worden voor andere netwerken waarin de Randstadprovincies deelnemen, de prioriteiten van de provincies kunnen zo via verschillende kanalen in beeld worden gebracht en actief opereren biedt exposure in de eigen regio.

De coördinatie van de inbreng in het Comité van de Regio's gebeurt door het IPO in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

4.4 Beïnvloedingskanalen

Naast actieve inzet via het IPO en het Comité van de Regio's beschikt de Randstad over andere instrumenten waarmee de Randstad een bijdrage levert aan de Europese beleidscyclus.

Als één van de grote regio's participeren wij in regionale netwerken. In deze netwerken wordt kennis uitgewisseld, maar ook inhoudelijke bijdragen ontwikkeld om bij te dragen aan de Europese beleidscyclus, zowel in de voorbereidingsfase als de uitvoering en implementatie. De belangrijkste netwerken waar de Randstad Samenwerking lid van is, zijn PURPLE (Peri Urban Regions Platform Europe), AIR (Air-Quality Initiative of Regions) en ERRIN (European Regions for Research and Innovation Network). Zie hiervoor ook hoofdstuk 3. In de initiële fase van een voor de Randstad relevant voorstel van de Commissie reageert de Randstadsamenwerking op groen- en witboeken en consultaties, als Randstad of in IPO-verband. Zodra voorstellen van de Commissie komen, wordt bijgedragen aan de zogenaamde Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC) fiches via het IPO, een interdepartementale

samenwerking van het Rijk. Het proces wordt gevolgd, zodra het voorstel in behandeling is bij de Raad, via de Permanente Vertegenwoordiging (PV) en de Tweede Kamer alsmede via het Europees Parlement. Zodra een voorstel is geïmplementeerd worden ontwikkelingen gevolgd. In samenwerking met het HNP wordt bekeken of het volgen van Europese ontwikkelingen via comitologie relevant en effectief is.

In Randstadverband worden kleinschalige inhoudelijke bijeenkomsten georganiseerd, allianties aangegaan en met betrokkenen opgetrokken zodra het bijdraagt aan het realiseren van de doelstellingen.

HOOFDSTUK 5

Profilering van de Randstad

De Randstadprovincies profileren zich continue tijdens haar dagelijkse werkzaamheden. Dit gebeurt door Provinciale Staten, het bestuur van de Randstad EU-samenwerking, vakgedeputeerden, de medewerkers zowel in Brussel als in de provincies alsmede de Randstadcoördinator. Dit doen zij door actief bij te dragen aan de onderwerpen die de Randstadprovincies centraal stellen. Deze profilering heeft plaats op verschillende momenten tijdens de gehele beleidscyclus en op verschillende niveaus alsmede via verschillende instrumenten waarin de betrokkenen participeren dan wel toegang toe hebben. De professionaliteit en kwaliteit van deze mensen is het beste visitekaartje van de Randstadsamenwerking in Brussel.

Naast deze dagelijkse profilering doen zich tussen 2012 en 2015 verschillende tijdstippen voor waar de Randstad zich kan positioneren. Een aantal wordt hieronder genoemd.

5.1 Twintigjarig bestaan Randstad Samenwerking Europa

In 2013 bestaat de Randstad samenwerking Europa 20 jaar. Tijdens de afgelopen twee decennia hebben de vier provincies de Randstad als een belangrijke gesprekspartner in Brussel op de kaart gezet. De Randstad is een sterk merk in 'het Brusselse'. Dit jubileum wordt aangegrepen een event te organiseren aan het eind van 2013. Het event is gekoppeld aan één van de prioriteiten van de Randstadsamenwerking.

5.2 Nederlands voorzitterschap van de Europese Unie 2016

De Randstadprovincies proberen al in een vroegtijdig stadium mee te denken met de Europese instellingen. In de tweede helft van 2016 is Nederland voorzitter van de Europese Unie. Een voorzitter kan dat aangrijpen een onderwerp te agenderen. Als Randstadprovincies is het belangrijk hier in een vroeg stadium aandacht aan te besteden, een onderwerp te inventariseren, af te tasten of het op instemming kan rekenen en het onderwerp vervolgens te agenderen bij het Rijk. Tijdens de periode 2012-2015 wordt geïnventariseerd, afgetast en mogelijk geagendeerd. Hiertoe wordt een actieplan uitgewerkt. Het actieplan wordt concreet in jaarlijkse werkplannen van Randstadsamenwerking.

5.3 Randstadmonitor

De Randstadsamenwerking heeft in 2004 de Randstadmonitor in het leven geroepen. TNO voorziet hiervoor in de cijfers, neergelegd in een achtergrondpublicatie de "Top 20 van Europees stedelijke regio's; Randstad Holland in Europees perspectief". Het inhoudelijk uitgangspunt van de Randstadmonitor is het monitoren van de concurrentiepositie van Randstad Holland in Europees verband. De concurrentiepositie betreft de onderdelen economie, bereikbaarheid, innovatie, sociale kenmerken en leefbaarheid. Het doel van de Randstadmonitor is het signaleren van ontwikkelingen. Sinds 2011 is het ministerie van Infrastructuur en Milieu drie jaar lang opdrachtgever van de monitor. De monitor verschijnt opnieuw in 2012 en 2013. Voor de profilering van de Randstad is het belangrijk dat de monitor ook na 2013 verschijnt. Randstad Brussel maakt jaarlijks een eigen compacte publicatie van deze monitor "De Randstadmonitor", een statistisch zakboekje. De consequente vergelijking met andere Europese metropolen houden politici en beleidsmakers alert.

5.4 Europese projecten

Projecten dragen bij aan zichtbaarheid van organisaties en instellingen. Binnen de Randstad vinden honderden Europese projecten plaats. Binnen Randstadverband wordt besproken of de Randstad zelf ook aan Europese projecten zou moeten deelnemen. Projecten dragen bij aan positionering en profilering maar vragen ook om capaciteit. De Randstad participeert bijvoorbeeld in 2011 en 2012 in het Regional Integrated Strategies in Europe (RISE) project binnen European Observation Network for Territorial Development and Cohesion (ESPON) waarin het identificeren en uitwisselen van ontwikkelingen en best practices voor het opstellen van regionale integrale strategieën centraal staan.

Doelstellingen

- De Randstadsamenwerking identificeert mogelijke onderwerpen die tijdens het EU voorzitterschap van Nederland in 2016 centraal zouden kunnen staan. Het onderwerp wordt uitgewerkt in een actieplan. De Randstadsamenwerking agendeert het gekozen onderwerp zodat het tijdens het voorzitterschap van 2016 centraal staat;
- De Randstadmonitor verschijnt ook na 2013;
- In 2012 is het communicatieplan Randstad Samenwerking Europa gereed.

HOOFDSTUK 6

Werkwijze Randstad Samenwerking Europa

De integrale benadering die de Randstadsamenwerking voorstaat, vraagt om een duidelijke afbakening van rollen van de betrokkenen.

6.1 De voorzitter

De voorzitter is verantwoordelijk voor de gehele Randstadsamenwerking in Europa. Zij bewaakt de voortgang van de strategie en spreekt haar collega-gedeputeerden, zowel Europa- als vakgedeputeerden, aan op de voortgang van de samenwerking.

De voorzitter is verantwoordelijk voor de coördinatie van het HNP/IPO. Deze is belangrijk gezien de transitie die het IPO heeft ondergaan. De werkzaamheden van de Randstadsamenwerking en de werkzaamheden van het IPO moeten op elkaar aansluiten. Deze moeten elkaar versterken en niet tegenwerken. Voor het functioneren van de Randstad is het belangrijk dat het IPO/HNP goed functioneert, transparant is en ondersteuning biedt aan de leden van het Comité van de Regio's. De voorzitter overlegt hierover ook met collega IPO bestuursleden binnen en buiten de Randstad.

De Randstad omvat vier provincies. In deze provincies liggen de vier grote steden. Goede samenwerking is belangrijk. De voorzitter zorgt er samen met collega's voor dat deze samenwerking goed verloopt. De Randstad is een sterk merk. De voorzitter is 'het gezicht' van de Randstad zowel naar de Provinciale Staten als naar buiten toe. Hierin wordt de voorzitter gesteund door collega-gedeputeerden.

6.2 EU coördinerend gedeputeerden

De EU-gedeputeerden zijn verantwoordelijk voor de inhoudelijke uitvoering van één van de vier thema's die centraal staan in de Randstadsamenwerking. Zij zorgen er, samen met hun collega-vakgedeputeerden voor, dat de doelstellingen zoals die zijn geformuleerd in de Randstadstrategie, worden gerealiseerd. De vier EU-gedeputeerden hebben een positie in het Comité van de Regio's. Als lid van de verschillende commissies kunnen de doelstellingen van de Randstad in verschillende commissies worden ingebracht. De EU-gedeputeerden nemen een actieve rol in in het Comité van de Regio's.

6.3 Vakgedeputeerden

De vakgedeputeerden verzorgen de inhoudelijke inbreng en uitvoering van de Randstadstrategie. Aansluiting bij en terugkoppeling naar de EU coördinerend gedeputeerden is belangrijk omdat zij eindverantwoordelijk zijn voor de realisatie van één van de vier thema's en hierover terugkoppelen tijdens het Bestuurlijk Overleg P4 Europa.

Provincie	EU Gedeputeerden	Rol P4	Portefeuille P4 EU	Rol vakgedeputeerden	CvdR
Noord - Holland	Elvira Sweet	Voorzitter Coördinatie. HNP/IPO Relatie P4/G4	Platteland onder Stedelijke druk Coördinatie	Jaap Bond (Groen/NH) (vertegenwoordiger Randstad PURPLE) Jan-Nico Appelman (FL)	plv. Lid ECOS

		Comité van Toezicht Kansen voor West	PURPLE	Bart Krol (UT) Han Weber (ZH)	
Zuid-Holland	Rogier van der Sande	Secretariaat Stuurgroep Kansen voor West	Kennis & Innovatie (inclusief S3) Coördinatie ERRIN	Liesbeth Spies (EZ/ZH) Jan-Nico Appelman (FL) Jan van Run (NH) Remco van Lunteren (ZH)	plv. Lid EDUC (tot reces 2012); vast lid na reces 2012
Flevoland	Anne Bliet		Duurzame Leefomgeving Coördinatie AIR	Jaap Lodders (Milieu/FL) Tjeerd Talsma (NH) Ralph de Vries (UT) Rik Jansen (ZH)	Lid NAT
Utrecht	Ralph de Vries	Coördinatie P4 inbreng CvdR Personeel P4	Toekomst Regionaal Beleid Coördinatie ESPON/RISE	Remco van Lunteren (EZ/UT) Jan-Nico Appelman (FL) Jan van Run (NH) Liesbeth Spies (ZH)	Lid COTER

Begrippenlijst en afkortingen

AIR	Air-Quality Initiative of Regions, netwerk van twaalf regio's die samenwerken op het terrein van luchtkwaliteit
BNC	Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen, een interdepartementale werkgroep van het Rijk om het kabinetsstandpunt te bepalen op voorstellen van de Europese Commissie. BNC fiches worden besproken in en met de Tweede Kamer
CvdR	Comité van de Regio's, adviesorgaan van de Europese Commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de regionale en lokale overheden
CIP	Kaderprogramma voor Concurrentievermogen van de Europese Commissie
COTER	Commissie Territoriale Samenhang, vakcommissie binnen het Comité van de Regio's
EC	Europese Commissie
ECOS	Commissie Economisch en Sociaal Beleid, vakcommissie binnen het Comité van de Regio's
EDUC	Commissie Onderwijs, jeugd, cultuur en onderzoek, vakcommissie binnen het Comité van de Regio's
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. EFRO is één van de structuurfondsen en heeft als doel het bijdragen tot vermindering van de belangrijkste regionale onevenwichtigheden in de EU. Daartoe neemt het EFRO deel in de ontwikkeling en structurele aanpassing van achtergebleven regio's en aan de versterking van de regionale concurrentiekracht en een groei van de werkgelegenheid. Uit het EFRO wordt ook de samenwerking tussen regio's (grensoverschrijdend, transnationaal en interregionaal), beter bekend onder de naam Interreg, ondersteund. Een deel van de steun is gericht op het midden- en klein bedrijf (MKB)
EIT	Europees Instituut voor Innovatie en Technologie
EP	Europees Parlement
EU	Europese Unie
ERRIN	European Regions Research & Innovation Network, 80 regio's die samenwerken op het terrein van onderzoek en innovatie
ESPON	European Observation Network for Territorial Development and Cohesion, is een netwerk dat voor de Europese Commissie onderzoek uitvoert op het terrein van regionale ontwikkeling en cohesiebeleid
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, is het grootste beleidsterrein van de Europese Commissie.
GS	Gedeputeerde Staten
HNP	Huis van de Nederlandse Provincie, vereniging van de twaalf provincies en IPO in Brussel. Fungeert als de regionale vertegenwoordiging en het IPO in Brussel
IPO	Interprovinciaal Overleg
INTERREG	Interregionale samenwerkingsprogramma, is het programma van de Europese Commissie waar interregionale grensoverschrijdende samenwerking uit gefinancierd wordt
KP7	Zevende Kaderprogramma voor Onderzoek en Ontwikkeling
NAT	Commissie Natuurlijke Hulpbronnen, vakcommissie binnen het Comité van de Regio's
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
POP	Plattelandsontwikkelingsprogramma
PS	Provinciale Staten

PV	Permanente Vertegenwoordiging van lidstaat Nederland bij de Europese Unie
PURPLE	Peri Urban Regions Platform Europe, netwerk van 15 regio's die te maken hebben met continue interactie tussen stad en platteland
RISE	Regional Integrated Strategies in Europe, is een project binnen ESPON.
S3	Slimme Specialisatie Strategie (Smart Specialisation Strategy)
TNO	Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten